

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง

พิชิตสำนวนไทย

ครูผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

ครูวรรณรี วุ่นนุรักษ์

คำไทยใช้ให้ถูก

๑.

สั้ปปะรด

๒.

สับปะรด

คำไทยใช้ให้ถูก

ลับปะรด

[ลับ-ปะ-รด] หมายถึง

(น.) ชื่อไม้ล้มลุก ไม่มีลำต้นปรากฏบนพื้นดิน ใบเป็นกาบยาวให้ใยใช้ทำสิ่งทอ ขอบใบมีหนาม ผลมีตาโดยรอบ กินได้ รสเปรี้ยว ๆ หวาน ๆ.

ทบทวน

ความรู้เดิม

เรียงคำจดจำ

“สำนวน”

คำถามจุดประกายความคิด

สำนวนที่ครูเสนอสอดคล้องกับ
เรื่อง ออมไว้ทำอะไรชีวิตอย่างไร
ลองอภิปราย

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของสำนวนไทยได้
๒. รวบรวมสำนวนที่เกี่ยวข้องกับการประหยัลดออมได้
๓. เห็นคุณค่าของการใช้สำนวนไทยให้ตรงความหมาย

เพิ่มเติม

ความรู้ใหม่

สำนวนไทย คือถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านาน มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือ มีความหมายอื่นแฝงอยู่ เพื่อให้ผู้รับได้ไปตีความ ทำความเข้าใจด้วยตนเองอีกชั้นหนึ่ง

เกร็ดความรู้

สันนิษฐานว่า สำนวนนั้นมีอยู่ในภาษาพูด ก่อนที่จะมีภาษาเขียนเกิดขึ้นในสมัยสุโขทัย

เช่น ๑) ไพร่ฟ้าหน้าใส

๒) ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว

ลักษณะของสำนวน

๑) สำนวนที่ใช้เปรียบเทียบเพื่อให้เข้าใจเรื่องที่พูด

น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า

หมายถึง การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

ลักษณะของสำนวน

๒) สำนวนที่ใช้เปรียบเทียบเพื่อสอนให้ทำหรือเว้นไม่ทำให้ทำ เรียกว่า “**ภาศิต**” หรือ “**สุภาศิต**”

น้ำขุ่นไว้ในน้ำใสไว้นอก

หมายถึง แม้จะไม่พอใจก็ยังไม่แสดงสีหน้ายิ้ม

ลักษณะของสำนวน

๓) สำนวนที่เป็นความหมายเปรียบเทียบ

ชักใย หมายถึง

แมงมุมชักใย (ความหมายตรง)

มีผู้บงการหรือกำกับอยู่เบื้องหลัง (ความหมายแฝง)

ลักษณะของสำนวน

๔) สำนวนที่เป็นปริศนาคำทาย

อะไรเอ๋ย เขียวช่อม พุ่มไสว ไม่มีใบ มีแต่เม็ด

(คำตอบ ผน)

ลักษณะของสำนวน

๕) สำนวนที่เป็นคำขวัญ

เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ

(คำขวัญวันเด็กแห่งชาติปี ๒๕๑๖ ของ
นายกรัฐมนตรี นายสัญญา ธรรมศักดิ์)

กิจกรรม...แข่งขันหาความหมายสำนวน

๑) เก็บหอมรอมริบ

เก็บรวบรวม

ทีละเล็กทีละน้อย

กิจกรรม...แข่งขันหาความหมายสำนวน

๒) เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน

เก็บเล็กผสมน้อย, ทำอะไรที่ประกอบด้วย
ส่วนเล็กส่วนน้อย โนนบ้างนี่บ้าง
จนสำเร็จเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา

กิจกรรม...แข่งขันหาความหมายสำนวน

๓) เก็บเล็กผสมน้อย

เก็บไว้ทีละเล็กละน้อย

กิจกรรม...แข่งขันหาความหมายสำนวน

๔) นกน้อยทำรังแต่พอตัว

รู้จักประมาณตน ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
พอสมกับฐานะการเงินของตน

กิจกรรม...แข่งขันหาความหมายสำนวน

๕) ตามใจปากมากเกินไป

เห็นแก่กิน

ยอมสิ้นเปลืองมาก

ของขวัญจากครู

ให้หนูคนเก่ง

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

บทบาทครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้าสำนวนไทย
๒. ครูอธิบายขั้นตอนการทำใบงานเพิ่มเติม
๓. ครูสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและบันทึกผล

บทบาทนักเรียน

๑. นักเรียนฟังคำสั่งแจ้งการทำใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้าสำนวนไทย
๒. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้าสำนวนไทย

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

คำชี้แจง ให้นักเรียนค้นคว้าสำนวนไทยเกี่ยวกับ “การประหยัด
อดออม” และเขียนอธิบายความหมาย (จำนวน ๕ สำนวน)

สำนวน _____

ความหมาย _____

สรุป บทเรียน

คำถามสรุป บทเรียน

นักเรียนได้ค้นคว้าสำนวนและรู้จัก
ความหมายแล้ว สำนวนที่รู้จักช่วยเตือนสติ
นักเรียนอย่างไรบ้าง

สิ่งที่โรงเรียนปลายทางต้องเตรียม

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

๑. ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำสัมผัส
๒. ใบงานที่ ๕ เรื่อง คำสัมผัสฝึกหัดใช้

บทเรียนครั้งต่อไป

“เข้าใจเสียงสัมผัส”

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

